

VANLIGA FRÅGOR OCH SVAR OM FÅGELMATNING

Hur hjälper man fåglarna på vintern?

Det bästa sättet är att stödutfodra dem hemma i trädgården, eller i naturen där det finns fågel.

Ett fågelbord eller någon form av fröautomat är bra att ha. Det finns en massa varianter på hemmabyggen som fungerar bra. Några har tillverkat en automat av en upp- och nervänd s.k. petflaska. Andra använder hinkar eller bygger ett foderbord av spillbitar av trä.

Alla sätt är bra så länge fröerna håller sig på plats och fåglarna inte trampar omkring i maten. Det är framför allt domherre och grönfink som visat sig vara känsliga för de sjukdomar som kan spridas via fågelbordet. Salmonella är den sjukdom som kan ta kål på vissa svaga fågelindivider. Risken för spridning är minimal ifall man gör en automat där fåglarna inte kan bajs i maten. Det kan tilläggas att en människa med normal vardagshygien kan känna sig helt lugn, och smittas inte av fåglarnas salmonella.

Vilket foder skall man använda?

Eftersom det finns många olika slags övervintrande fåglar med olika typer av näringsbehov och näbbkonstruktion, är det bra om man använder olika slags fröer.

De traditionella är solrosfrö, havre och hampfrö. En bra fröblandning kan bestå av:

70 % solrosfrö (strimmiga eller svarta har ingen betydelse!)

10 % havre

5 % korn/vete

5 % hampfrö

10 % jordnötter

Talg/späck, talgbollar, frukter och matrester (typ; ost, brödsmulor, kokt potatis etc.) lockar!

Jordnötter är delikata för småfåglarna (och skatorna). Problemet är att plastpåsen man köper dem i, som regel brukar gå sönder. Därför är en specialautomat att rekommendera.

Gammal frukt bör få sitta kvar på träden där hemma. Paradisäpple och rönn och alla andra fruktbärande träd och buskar, lockar sidensvans och trast.

Sen får man inte heller glömma talgen! Vissa fågelarter är mest förtjusta i späck eller talg. Det finns att köpa antingen som råvara eller i form av talgbollar med inblandat frö.

Var skall man mata?

I trädgården är det bäst om det finns något buskage i närheten av utfodringsplatsen. Fåglarna vill ha möjlighet att kunna gömma sig under måltiden och då passar exempelvis en vinbärsbuske eller ett fruktträd bra.

Vilka fåglar kommer till trädgården?

Ifall man anstränger sig med bara något som nämnts här, är det stor chans att man kan räkna in ett 15-tal fågelarter i trädgården.

Solrosorna gillas av alla fåglar, bl.a. talgoxe, blåmes, entita, grönfink, bofink, bergfink, nötväcka, domherre, duvor, pilfink och gråsparv.

Havren föredras av främst gulspårven och duvor.

Korn/vete är till för framför allt pilfink och gråsparv samt duvor.

Hampfrö gillas helst av de fåglar som har liten näbb, d v s grönsiska, gråsiska och stjärtmes.

Jordnötterna föredras av blåmes och talgoxe.

Talg och späck är bra för flertalet av fåglarna. Trädskrypare, nötväcka, hackspettar och alla mesarna samt alla kråkfåglar gillar denna mat. Späck är bättre än talg!

Talgbollarna är också till för dem som är duktigast att hålla sig kvar på en snurrande boll: talgoxe och blåmes och framför allt stjärtmesen. Även hackspetten kan bemästra talgbollen.

Fruktträden och bärbuskarna lockar övervintrande koltrastar, björktrastar och kringstrykande sidensvansar.

Kommer det också mer sällsynta fåglar till fågelbordet?

Javisst! Det finns några långväga fågelarter som kommer till oss när maten tagit slut i deras normala övervintringsområden. Sidensvansen är en sån art, men även tallbiten som också är en "rysk" fågelart kan invadera när vi har gott om bär på exempelvis rönnen.

Nötkråkan är en annan art som kommer från Sibirien. Den föredrar framför allt de planterade prydnadsträden cembratall som har stora kottar, men på vintern gillar den också fågelbordets solrosfrö.

"Skräpfåglarna" då?

Hm! Man får räkna med såväl råka, kaja, skata och kråka samt tamduva vid trädgårdens fågelmatning. Ta en titt på skatan så får du se en av landets vackraste fåglar! De kan bli ganska närgångna, men det är ju naturligt, liksom de försvinner när vårens häckningsbestyr tar över.

Men sparvhöken?

Den är "kronan på verket"!

Det är den fågelart som tillsammans med sparvugglan har förmåga att slå sitt byte vid fågelbordet. När de kommer på besök vet man att balansen i den lilla natur som trädgården representerar, fungerar.

Staffan Müller

projektansvarig VIK 2009